

OBSAH

1. Význam vody pro životní prostředí	9
2. Věda a výzkum	13
3. Mezinárodní spolupráce	15
4. Úkoly vodního hospodářství ČR	18
4.1 Ochrana jakosti vod	18
4.2 Péče o vodní toky	21
4.3 Péče o rybníky a malé vodní nádrže	23
4.4 Ochrana před půdní erozí	23
4.5 Ochrana před povodněmi	24
4.6 Využití vody k plavbě	25
4.7 Využití vodní energie	25
4.8 Vytvoření podmínek pro využití zemědělské půdy - odvodnění a závlahy	25
4.9 Recreace	28
4.10 Voda jako složka životního prostředí	28
5. Jakost povrchových vod	29
5.1 Fyzikální vlastnosti vody	29
5.2 Hodnocení jakosti povrchových vod	31
5.2.1 ČSN 75 7221 Jakost vod - Klasifikace jakosti povrchových vod	32
5.2.2 Hodnocení jakosti pitné vody	34
5.2.3 ČSN 75 7143 Jakost vody pro závlahu	35
5.2.4 Kritéria jakosti vody pro ryby a vodní živočichy	36
5.2.5 Doporučená kritéria pro vodu vhodnou k rekreaci	37
6. Jakost vody v tocích	38
6.1 Hodnocení velkých průtoků	40
6.2 Hodnocení účinků revitalizace na tocích	41
6.3 Souhrn	43
6.3.1 Metodický postup hodnocení revitalizačního efektu u toků	44
7. Jakost vody v rybnících a předřazených nádržích	47
7.1 Funkce malých vodních nádrží v zemědělské krajině a možnosti jejich revitalizace	47
7.2 Působení rybníční soustavy jako celku v krajinném prostoru	49
8. Jakost vody v nádržích a revitalizace vodních nádrží	51
8.1 Hlavní typy rybníčních nádrží	51
8.1.1 Nádrže typu jezerního	51
8.1.2 Typ údolní	52
8.1.3 Typ rybníční	52
8.1.4 Malé víceúčelové nádrže	53

8.1.5 Zanikající vodní nádrže	54
8.1.6 Suché nádrže	54
8.2 Vegetace rybníků	55
8.3 Přechodná společenstva	56
8.4 Zanášení a vyhrnování rybníků	56
8.4.1 Ostrovy	56
8.5 Letnění a zimování rybníků	57
8.6 Hodnocení jednotlivých prvků nádrží	57
8.6.1 Dno	57
8.6.2 Břehová linie	58
8.6.3 Hráz	58
8.6.4 Výška vodního sloupce	59
8.6.5 Pravidelná údržba nádrží	59
8.7 Omezování porostů v rybníční kotlině	61
9. Odběry povrchových vod a jejich hodnocení	65
9.1 Informace, které je možno získat z analýzy vzorků vody	65
9.2 Odběr vzorků povrchových vod pro chemické analýzy	65
9.2.1 Četnost odběru	65
9.2.2 Technické podmínky odběru povrchových vod	66
9.2.3 Odběr z malých vodních nádrží	66
9.3 Charakteristika vybraných ukazatelů jakosti vody	67
9.4 Kontrola správnosti výsledků chemického rozboru	69
9.5 Pravděpodobnost překročení určené limitní hodnoty	70
9.6 Kvantitativní vyjádření ztrát živin ze zemědělsky obhospodařovaného povodí (odnos vodou)	71
9.7 Kritéria z hodnocení ztrát ze zemědělské činnosti	72
9.8 Hodnocení dlouhodobých změn jakosti vody podle biologických ukazatelů - indexy saprobity	73
9.9 Testy toxicity	73
9.9.1 Principy testů	74
9.9.2 Speciální postupy zaměřené na posouzení trofie vody.	74
10. Sedimenty	78
10.1 Odhad zásob sedimentů v v rybnících a malých vodních nádržích	78
10.2 Zanášení nádrží	78
10.2.1 Vnitřní zanášení	78
10.2.2 Břehová abraze	79
10.2.3 Zanášení přítokem	80
10.3 Ochranná opatření pro nádrž	80
10.4 Popis usazenin a jejich charakteristika	81
10.4.1 Usazeniny litorálního pásma	83
10.4.2 Deponie	83
10.4.3 Hydropedologický průzkum	84

10.4.4 Kvalita rybníčních sedimentů	85
10.5 Metodický pokyn k využití sedimentů z vodních toků, rybníků a vodních nádrží k zúrodnění zemědělských půd	87
10.5.1 Využití sedimentů v zemědělství	87
10.6 Kritéria pro hodnocení obsahů rizikových látek v sedimentech	89
11. Dusičnany	92
11.1 Deficitní půdy ČR	93
11.2 Citlivé hospodaření na půdách s nižší retenční kapacitou pro vodu	94
11.3 Opatření na podporu hydrologické akumulaci schopnosti krajiny	95
11.3.1 Názvosloví	95
11.3.2 Katalog opatření	96
12. Metody vyhodnocení dusičnanů	105
12.1 Odlišení profilů s jednoznačnou převahou plošného zemědělského znečištění od profilů s jiným původem znečištění	105
12.2 Kategorizace dat	106
12.3 Metodika pro vyhodnocení monitoringu povrchových vod ve vztahu k rozšíření kultur	107
12.3.1 Výběr geografických faktorů ovlivňujících jakost vody (dusičnanů) pro jednotlivé geomorfologické jednotky na základě faktorové analýzy	107
12.3.2 Kategorizace povodí dle vybraných faktorů geografické a analýzy jakosti vody	108
13. Principy ochrany vod	110
13.1 Princip retence vody v povodí	111
13.2 Princip doby zdržení – prodloužení doby zdržení vody ve vodním toku	112
13.3 Princip mineralizace a zvyšování stabilizace organické hmoty	112
13.4 Princip optimalizace dávek hnojení a dalších chemických prostředků pro plodinu a půdu	113
14. Plošné zdroje znečištění vod ze zemědělské výroby	115
14.1 Nové legislativní požadavky	115
14.2 Strategie získání informací	115
14.3 Výsledky přehledových stanovení pesticidů (screeningu)	117
15. Zásady správné zemědělské praxe pro ochranu vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů	119
15.1 Správná zemědělská praxe	119
15.1.1 Období nevhodná ke hnojení	119
15.1.2 Používání hnojiv na svažitých pozemcích	120
15.1.3 Používání hnojiv na podmáčených, zaplavených, zmrzlých nebo sněhem pokrytých pozemcích	120
15.1.4 Podmínky pro používání hnojiv v blízkosti povrchových vod	121
15.1.5 Skladování statkových hnojiv a objemných krmiv	121
15.1.6 Používání hnojiv, včetně statkových	122
15.1.7 Hospodaření s půdou a udržování minimálního rostlinného pokryvu	123
15.1.8 Plány hnojení a evidence o používání hnojiv	123

15.1.9 Postupy při zavlažování	123
16. Analýza rizik ohrožení vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti vodního zdroje.....	124
16.1 Ohrožení vodního zdroje vlivem přírodních poměrů.....	124
16.2 Množství a jakost podzemních a povrchových vod, které se nacházejí v blízkosti vodního zdroje a mohou ho ovlivnit	126
16.3 Odběry vody, nakládání s vodami včetně povolení k nakládání s vodami, které mohou ovlivnit přirozené hydrologické poměry vodního zdroje.....	126
16.4 Charakteristika zástavby a hospodářského využívání území.....	126
16.5 Vyhodnocení a charakteristika bodových zdrojů znečištění.....	126
16.6 Vyhodnocení a charakteristika plošných zdrojů znečištění	126
16.7 Závěrečné vyhodnocení rizik ovlivňujících jakost a vydatnost vodního zdroje.....	127
17. Analýza rizik.....	128
17.1 Základní struktura analýzy rizik	128
17.1.1 Formulace problému	128
17.1.2 Určení možných rizik.....	128
17.1.3 Hodnocení rizik.....	129
17.1.4 Rozhodovací nebo nápravný proces	129
17.2 Analýza rizik v ekologii	130
17.2.1 Historie ekologické analýzy rizik	130
17.2.2 Struktura ekologické analýzy rizik.....	130
17.2.3 Kritéria znečištění A, B, C - Metodický pokyn MŽP	135
17.3 Případové studie	136
17.3.1 Průmyslový areál	137
17.3.2 Vodní nádrž	138
18. Charakteristika území ochranných pásem vodárenských nádrží.....	143
18.1 Popisné a technické údaje o vodárenské nádrži	143
18.2 Údaje o stávajících ochranných pásmech	143
18.3 Charakteristika území navrhovaných ochranných pásem.....	143
18.3.1 Geomorfologické poměry	143
18.3.2 Meteorologické a klimatické poměry.....	144
18.3.3 Hydrografické a hydrologické poměry	144
18.3.4 Pedologické poměry.....	145
18.3.5 Geologické a hydrogeologické poměry	145
18.3.6 Údaje o dalších způsobech ochrany v povodí VN	145
19. Návrh stanovení ochranných pásem vodních zdrojů a jeho zdůvodnění	146
19.1 Výchozí podklady pro návrh ZDO a OPVZ	146
19.2 Syntetické podklady pro návrh ZDO a OPVZ.....	147
19.3 Dokumentace návrhu ZDO a OPVZ.....	147
19.3.1 Textová dokumentace	147

19.3.2 Přehledná mapa zájmového území.....	148
19.3.3 Návrh ZDO	148
19.3.4 Návrh OPVZ.....	149
19.4 Pracovní postup návrhu ZDO a OPVZ.....	149
19.4.1 Přípravná část.....	149
19.4.2 Návrhová část	157
19.5 Návrh ověřování účinnosti ochrany vodního zdroje ochrannými pásmy.....	160
20. Legislativa ve vodním hospodářství.....	161
21. Seznam vybraných dokumentů evropských společenství	165
21.1 Nařízení, směrnice, rozhodnutí.....	165
21.2 Usnesení, sdělení, návrhy	168

VI. Při zachování vodních zdrojů na území vymezené legislativou, především na území vodních zdrojů, musí být zachovány:	
VII. Vodní zdroje musí být zachovány:	
VIII. Příslušné orgány musí plánovat účelné hospodářství s vodními zdroji.	
IX. Ochrana vody vyžaduje zintenzivnění vědeckého výzkumu, výchovu odborníků a informování veřejnosti.	
X. Voda je společným nástrojem, jehož hodnota musí být všemi uznávána. Povinnosti každého je užívat vodu účelně a ekonomicky.	

Obrázky a grafy v barevném provedení – viz příložené CD

XI. Voda nemá hranice, jako společný zdroj vyžaduje mezinárodní spolupráci.	
XII. Voda nemá hranice, jako společný zdroj vyžaduje mezinárodní spolupráci.	

Význam vody v přírodě spočívá jak v jejím množství a jakosti, ale také v přenosu energie a látek v jejím oběhovém cyklu. Voda se v přírodě účastní všech podstatných biologických procesů, fyzikálních a chemických pochodů a tvorby klimatu.

Hospodářství s vodou se na území dnešní České republiky formuje již po celá staletí. Již v počátcích osídlování docházelo k regulaci vodního režimu území odvodňováním bažin a močálů a zřizováním rybníků. Ochrana území před povodňovými a záborovými regulací vodních toků a vystavbou retenčních nádrží. Rostoucí nároky na užívání vody si vynutily vystavbu akumulčních nádrží a stále intenzivnější využívání přírodních zásob podzemní vody.

Nejvýznamnějším užívacímským systémem vodního hospodářství ČR je zásobování pitnou vodou veřejnými vodovody s následným odváděním odpadních vod a čištěním městských odpadních vod veřejnou kanalizací.

V České republice je zásobováno z veřejných vodovodů 8,800 miliony obyvatel, tj. 85,4 % z celkové počty obyvatel. Podíl zásobovaných obyvatel se pohybuje v jednotlivých regionech v rozmezí od 76,3 % do 100 %. Nejmenší podíly přitom vykazují území a obce v blízkosti velkých měst (Praha, Plzeň, Brno).

Se zvyšující se hustotou osídlení narůstá také potřeba na zásobování veřejnou vodou, odvádění a zneškodnění odpadních vod. S rozvojem zemědělství narůstá potřeba odvádět a zneškodňovat nerozmělněné územní i časově rozložené dešťových srážek. Své vody získává jako energetický zdroj k potroze mýdla a pí,